

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinivs Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaqve omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica XII. Post Trinitatem. Adducunt ei surdum & mutum; &
deprecabantur, vt imponat illi manum. Matth. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

In celo re-
ponuntur.

3. Quare vtaurei nummi in bilance optimi descendunt; & hi in thesauris ponuntur: qui autem leuioreseleuantur, ij extruduntur: Ita superbi reprobantur; accepti sunt humiles. 4. Nā Eccl. 10. Odiabilis Deo est omnis superbia. At Iudith 9. Mansuetorum, & humilium semper tibi placuit deprecatio.

Per ora, facta vtrorumque contemione per opposita ad effectum placentiæ Dei, in humilitate, & displicentiæ in superbia.

DOMINICA XII. POST TRINITATEM.

Adducunt ei surdum & mutum; & deprecabantur, vt imponat illi manum. Matth. 7.

DAuid, 2. Reg. 11. vt vidit; vt perijt; vt eum malus abstulit error. Nam, cum visa è solario lauante se, vt peccauit semel; in plura abiit inde peccata: diu quasi murus ac surdus Deo relictus. Hinc Psal. 37. Ego, sicut surdus, non audiebam; & sicut mutus non aperiens os suum. Quæ calamitas hodie est complurium: habetque exemplum in Euangelio.

Circa quod nos

- I. De septem Fidei fundamentis.
- II. De fide, & charitate adducentium surdum, ac mutum.
- III. De manu Dei tangente ipsum.
- IV. De surdo, ac muto ipso.
- V. De sanandi abductione ab turba.
- VI. De uocamento turba.
- VII. Turba altiora mysteria sunt celanda.
- VIII. De ingemiscence Iesu.

PARS I.

De septem Fidei fundamentis.

Fides Christiana, etsi per se indubitata; septem innixa tamen est fundamentis. 1. De quo Prou. 9. Sapientia edificauit sibi domum; & excidit columnas 7. 2. Apoc. 5. Visum grande volumen, sigillis 7. muni-

tum, intus ac foris conscriptum.

I. Fundamentum. Oracula Prophetarum, de omnibus articularis vaticinatum. Idque ex Dei instinctu. 1. Iuxta Act. 10. Huic Iesu, omnes Prophetæ testimonium perhibent. 2. Et illustrius 2. Pet. 1. Habemus firmiter propheticum sermonem: cui benefacitis attendentes. Hoc ipsum intelligentes, quod omnis prophetia Scripturarum propria interpretatione non sit. Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia, sed Spiritu S. inspirante locuti sunt S. Dei homines. 3. Cum igitur solus Deus futura contingentia norit: iuxta Isa. 46. Annunciate, quæ futura sunt, & sciemus, quia Dñs estis: Sequitur Prophetias esse infallibiles.

II. Fund. S. Script. consensus & harmonia; in tanta Scriptorum eius varietate; concordantium tamen in altissimis articulis, aliter atque aliter indicatis; humanam notitiam transgredientibus; Vt Albumasar. lib. 1. Commut. diff. 4. loquitur: Aug. 10. Ciu. hoc vitur contra hæreses, in quibus mera dissensio.

III. Fund. Autorum scribentium libros sacros sanctitas & vita: Vt Moses dilectus Deo, & hominibus. Eccl. 46. Et ex ordine ceteri, vt Apostoli. Quorum vnum quis arguet de mendacio, qui ora mendacibus obturant.

IV. Fund. Quicquid lex Christiana vel credi, aut fieri præcipit, omne rationi, æquitati, honestati, & c. consentaneum est: vt, cui nil obliici queat, Ps. 18. Lex Domini immaculata, conuertens animas.

V. Fund. Martyrum constantia; quibus pro Deo, in causa diuina patientibus, Deus; singulare auxilium non impertiuisset: si res ipsius non acta fuisset. Vnde, secundum Hieronymum, Martyrium sapit quid supra hominem.

VI. Fund. Fidei immota perseverantia, tot inter insultus & Imperatorum; & Amicorum; & hæreticorum; & impiorum.

rum. Vt illud Gamalielis Act. 5. manifestissimum sit factum: Si ex hominibus erit consilium hoc; aut opus; dissoluetur: Si vero ex Deo est; non poteritis dissolvere illud.

VII. Fund. Miracula. Hinc Ioan. 11. Opera, quae ego facio, testimonium perhibent de me. Et confirmare volens discipulos Baptista, ait Matth. 11. Renunciate Ioanni, quia audistis, & vidistis; cæci vident, claudi ambulant. &c. Hinc D. Th. 3. p. q. 43. art. 4. edita docet miracula esse sufficientia ad confirmandam fidem; tum propter speciem; nam omnem potestatem creaturae potentiae excedunt. Ioan. 9. A seculo non est auditum, ut quis aperiat oculos cæcinati. Nisi esset hic à Deo, non poterit facere quicquam. Tum ob modum, quo ea fecit: Nam propria virtute; non alia inuocata superiore; ut Moses, &c. Marc. 1. Quenam doctrina haec noua? Quia in potestate spiritibus immundis imperat & obediunt ei. Et hodie. Bene omnia fecit; & surdos fecit audire, & mutos loqui.

PARS II.

De fide & charitate adducentium surdum, ac mutum.

I. Adducunt ei surdum, & mutum; non à natiuitate, vel casu; sed ex obsessio-
ne demonis, aiunt Theophylactus, & Euthymius. Quod tamen vix probabile. Cum rem tam notabilem Euangelista non siluisset: Et Matthaeus 9. Lucas 11. expresserint idem de alio muto. At hoc in medio esto.

Charitas
proximi
mendata.

Adducunt: ex charitate proximi. Huius sanctissimi quique studiosi fuere. 1. Moses, annis 40. pastor ouium soceri Iethro, salutis Hebraeorum fuit studiosissimus. Iamque Ductor eorum effectus etiam animam pro eis despondet: Exod. 32. Aut dimitte illis hanc noxam; vel, si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti. 2. Abraham pro Pentapoli supplex Domino ait, Gen. 18. Nunquid perdes iustum cum impio? Absit à

te, ut facias hanc rem. Non est hoc tuum, qui iudicas omnem terram; nequaquam facies iudicium hoc. 3. Dauid, visa populi clade ob suum peccatum, orat. 2. Reg. 25. Ego sum, qui peccaui. Ego inique egi: isti, qui oues sunt, quid fecerunt? Verratur, obsecro, manus tua contra me, q. d. Et si plures sint in regno peccatores; ego sum pessimus. 4. Paulus Ro. 9. Optabam anathema esse à Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem. 5. Dominus, curato paralytico in sabba-
tho, calumniatoribus ait; Ioan. 5. Pater meus vsque modo operatur; & Ego operor, quasi dicat, Pater non cessat benefacere hominibus villo die. Ertu cessabis; qui Deo indiges, & proximo.

II. Adducunt; cum viua fide de Domini potentia; si vel manu tangeret, fore sanandum. Fides ea nitebatur duobus. 1. Eximia exultationi de Domini benignitate ad benefaciendum. 1. Factis ab eo miraculis aliis.

Et ea fides tamen donū erat Dei, Ephel. 2. Gratia saluati estis per fidem; & hoc non ex vobis; Dei enim donū est. Et Rom. 12. Vnicuique diuisit Deus mensuram fidei. Sed Ioan. 6. Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum; Id est, ait Augustin. & Chrysost. Nisi fidem ei dederit. Vnde dicitur Act. 13. Credi-
derunt, quotquot erant praordinati à Deo.

Ergo fides est infusa. 1. Vt stella, Magos ducens ad adorandum, & offerendum, facta recens à Deo fuit, non vna ex creatis: Ita fides à Deo infusa est, non vna moralium virtutum, quae ducit ad colendum Deum. 2. Huius figura fuit columna ignea Israelitis ex Aegypto egredientibus praegressa. Exod. 13. 3. Isaac Rebeccam sibi despondet; Gen. 24. datis ei armillis, & in auribus aureis; idque ad fontem potatis camelis; Ita Deus baptizatis fidem dat, & operosam in ea charitatem. Osee 2. Sponsabo te mihi in fide. Rom. 10. Fides ex auditu est. 4. Hieram. 3. Reg. 5. dabat Salomoni ligna

legna cedrina & abiegna iuxta omnem voluntatem eius ex Libano: Itemq; marmor, quo ad Templum utebatur, nō erat in regno Salomonis natum: sed aliunde ista inferbantur: Ita in anima templum Deusa aliunde immittit bases fidei, &c.

P A R S III.

De manu Dei tangente infirmum.

I. E T deprecabatur eum; ut imponat illi manum. Et opus, & preces ad salutem proximi contulerunt. Si minus reiuuare; at orare Deum pro indigo promptū esse cuius potest, ut peccatori surdo ad salutaria aurem aperiat: mutōq; ad laudes, & grates Dei, det vocem.

Manus Dei duplex.

1. Iustitia.

2. Misericordia.

Imponat manum. Hæc gemina Deo: Ps. 100. Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine. Manus Iustitiæ rigida est. 1. Docet Iob. 19. Misere mini mei, misere mini mei, vos saltem amici mei, quia manus Domini tetigit me. c. 13. Manum tuam longe fac à me; & formido tua me non terreat. 2. De hac Psalm. 20. Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis. Manus Misericordiæ levis & lenis est. Psalm. 143. Emitte manum tuam de alto, & eripe me de aquis multis. Hæc imponi rogabatur. Tum quod scirent, sic plures eū per sanasse: Mar. 1. 5. 8. Matth. 8. 9. 19 Luc. 13. Tum, quod & Propheta sic fœuerint sanare. Id quod Ethnici quoq; non ignorabant. Ut Naman, 4. Reg. 5. Putabam, quod egrederetur ad me; & stans inuocaret nomen Domini Dei sui, & tangeret manu sua locum lepræ, & curaret.

Hoc opus homini sanando.

II. Arduum opus, sanare hominem. Tota manus requiritur; cum ad condendum orbem digiti suffecerint. 1. Ps. 8. Vi debet celos tuos, opera digitorum tuorum.

2. Et Isa. 40. Quis appendit tribus digitis molem terræ? Imo vili tantum digiti Dei Regibus sunt horrori. Dan. 5. Apparuerunt digiti, &c. tunc facies Regis Balthazaris, commutata est, & cogitationes eius conturbabant eum. 4. Dæmones effugant: Luc. 11. Digito

Dei eicio dæmonia. Et ad sanandum hominem manu est opus tota?

P A R S IV.

De surdo ac mutō.

I. A T Centurionis puero restituendo sat erat verbum. Dic tantū verbo & surdi & muti sunt sanabitur puer meus. Cur hic nō item? Quia reprobi. surdus, & mutus erat, ad diuina vel audienda, vel prædicanda. Quod reprobationis est signum. Hinc Leu. 22. Bouem, & ouem, aure & cauda amputatis, voluntarie offerre potes, votum autem ex his solui non potest. Ita surdi & muti, à Deo sunt reprobi: Eorumq; preces sunt mutæ Deo; Deus surdus ipsis.

Nimirum sic dæmon animabus eripere vocem sœuit, & auditum; neu quādo victimare queant Deo preces, grates, laudes offerendo, vel audiendo. Hæc. n. sacrificia istis potissimum sensibus participantur. 1. Sic Iobum afflictorum Satan, greges primum victimales, ut oues, extinguebat: non camelos & asinas. Ut præriperet placandi Numinis occasionem.

2. Ita Iudam obstinavit: ut Oratio eius fieret in peccatum. Psalm. 103. non in remedium. 3. Ita omnis victima impiorum abominabilis Prou. 15. ab eo redditur.

4. Hoc agit, & satagit vnum, ut peccatori Ps. 33. Non sit salus in Deo eius: maneatque reprobis. Ecce tibi, Hebræis poscētibus, Exod. 32. Surge fac nobis Deos, qui nos præcedant; ait Aaron: Tollite in aures aureas de vxorum, filiorumq; & filiarum vestrarum auribus & afferte ad me. Non torques, brachialia, scyphos, &c. Ut significetur; erepto auditu, cetera omnia ad idololatriā prona esse, adq; scelera quæcunq; alia.

II. Videtur hic non prorsus fuisse mutus, sed agriloquus. Nam Græce dicitur *μωζιλαν*, id est, qui vix loquitur. Et de sanato dicitur, & loquebatur recte. Ita muti *μωζιλαν* multi, qui loquuntur, sed non recte, ma-

D d

xime

xime in Confessione. 1. At vñ, hic, qui abscondit scelera sua, non dirigitur. Qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Prou. 28. 2. Expertus inde damnum, ait Psal. 81. Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea, dum clamarem tota die. Ossa virtutes sunt: vt, caro, pro peccatis accipitur. Inde Psal. 34. Omnia ossa mea dicent tibi; Domine, quis similis tibi? Virtutes putrescunt, dñ homines surdescunt, & mutescunt.

Attamen in S. Scr. voces *Surdus* & *mutus* ambigue sumuntur. In bonam partem Psal. 37. Ego tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum. Et alibi. Factus sum sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones. Et iterum, Dixi, custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea, posui ori meo custodiam: cū confisteret aduersum me peccator, obmutui, & humiliatus sum. In partem sequiorem. Isaías 42. Surdi audite, & cæci intuemini. Michæ 7. Aures eorum surde erant. Lucæ 7. Leprosi mundantur, surdi audiunt. Matth. Surde & mute Spiritus, ego precipio tibi, exi ab eo.

PARS V.

De sanandis abductione à turba.

Ceremonias adhibuit Sanator plures. 1. Apprehendit eum de turba seorsum. In turba infelicius succedit salutis cura. Ergo Ierem. 51. Fuge de medio Babylonis, & saluet vnusquisq; animam suam. 2. Digitos imponit in aures vnctas salua: Quicquid ab sancto deriuatur, tactu eius sanctificatur. Dignum, quod in Reliquiis colatur: Hæretis licet ringatur. 3. Oculos subleuat. Ostendens misero, vnde opem petat. Psal. 112. Ad te leuaui oculos meos, qui habitas in cælis. Ps. 120. Leuaui oculos meos in montes, vnde veniat auxilium mihi. 4. Suspirat; vt & tu peccari condoleas.

Non sequi. II. Apprehendit eum. Adeo nemo sequi potest; nisi Pater traxerit eum quasi violenter. 1. Loth. Genes. 19. Angeli monuerant

mali, exire straserant; & tandem dissimulante illo, apprehenderunt manum eius, eduxeruntq; eum. 2. Ita Ioann. 6. Nemo potest venire ad me; nisi Pater meus traxerit eum. 3. Vult etiam sponsa trahi; Cantic. 1. vt currat in odorem vnquentorum sponsi.

4. Et Dominus Ioan. 12. Ego, si semel exaltatus fuero, omnia traham ad meipsum. Ora igitur. Ps. 143. Emitte manum tuam de alto, & eripe me, & libera me de aquis multis.

III. Deturba seorsum. An non gloriosius, Cur senā turba propius inspectante? At docet vanæ gloriæ fugam, aiunt Hiero. Chrysost. Theoph. Euthym. Vel, quod multi miraculo essent indigni. Vel, vt commo- dius funderet preces. Vel, vt diuersis modis suam potentiam ostenderet; alias enim aliter.

Sed maxime ideo: Quia, vt bene Caf. Turbatio- fiodorus: Nimiā turba vitiorū sine certamine cet. vincitur; quando solitudo gratia suffragatur. Qui solitarius agit; emori peccata cogit. Quod enim concupiscat, nil videt, audit, sentit nihil.

Heu: quam nocent contubernia hominum; & vero sceminarum? 1. Loth. Gen. 19. Nec inter filias tutus. 2. Nec apud sororem Ammon, 2. Reg. 13. Nec Absalon continentia potens inter vel patris concubinas. 2. Reg. 16. 3. Nec Salomon inter vxores. 3. Regum 15. 4. Eccl. 42. In medio mulierum noli commorari. De vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri: melior est enim iniquitas viri, quam benefaciens mulier; & mulier confundens in opprobrium viri. 5. Item Prou. 6. Nunquid potest quis abscondere in sinu suo ignem; vt vestimenta illius nō ardeant? Aut ambulare super prunas; & non comburentur plāte eius? Sic videre mulierem, est ignem igni iungere.

PARS VI.

De nocimento turbae.

I. Sed & alia nocent mundi terræ. Id Turba ob- Squod ex eo æstimato. Domus Dei, 3. stat homi- Reg. 6. nem

dicavi Deo. Reg. 6. cum edificaretur de lapidibus dolatis, atq; perfectis adificata est; & malleus, & securus, & omne ferramentum non sunt audita: At cum esset perfecta; Ecce Nebula implevit domum Domini; non poterant Sacerdotes stare, & ministrare propter nebulam. Ita in operibus corporalibus, nullum est impedimentum, vel contradictio: at ubi Deo nos dedicare incipimus; mox intus, forisque nebulae obiciuntur. Ergo de turba seorsum.

Maculat. Cur in luna maculae? Non quod in ipsa insint? sed quia terrae est vicinior; cuius eam humiditas propior afflat. Sic & turba vicinum turbat. Ergo de turba seorsum.

Canenda est. Audi Iobum 12. Interroga volatilia caeli, & indicabunt tibi. Quid? quae? Apes, inquam, Haec ingruente hyeme, vel tempestate, aut vento; conscia suae infirmitatis, non felibrant in altum; sed condunt in apicarium. Sic ventosam fuge turbam, fuge periculosam: Isa. 32. Et erit vir, sicut qui absconditur à vento & celat se à tempestate.

Est sylva malorum. II. De turba seorsum cede è mundo: qui est ager zizaniosus; Matth. 13. Est clima Sodomorum, Gen. 18. cede cum Loth: Est regnum Babylonium; in quo ad sonitum fistulae adoratur statua peccati, Dan. 3.

Est hostis. Qui iuratum habet inimicum; fugit ipsum: quin & addit os ipsi socios. Tu mundum fuge, & mundanos. Nam Eccl. 7. Qui timet Deum, nihil negligit.

Idololatra est. Abrahamo Deus, Gen. 12. iussit; Exi de domo tua; & cognatione tua. Cur? Terra Chaldaea erat idololatra tota. Sic inter vitia nec optimus sat tutus est. Et quae Chaldaea periculosior mundo hoc, & seculo nequam!

Immunus. III. Quis perambulet aspera loca ac senticosa, pedes illaesus? Et in mundo quis volutabitur inoffensus? Quis permeabit cum affectibus intaminatis?

Deferenda. Sponso ad ostium pulsanti Sponsa ait: Cant. 5. Expoliaui me tunicamea; quomodo

induar illa? Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Sic & tu responde, cum amor mundi pulsat te: Tunica, ambitio, &c. est: pedes, affectus sunt: posita haec semel, neu refumas.

Si nec sponso sat sponsa fidebat euo-
canti; tu mundo fidas, ac tali? En totam
Lothi familiam corruptam ex cohabit-
tatione Sodomitarum; vxor immorige-
ra salescit in statuam; filiae vsq; ad ince-
stum exardescunt. Ergo beatus qui de
turba seorsum.

PARS VII.

Turbam altiora mysteria calanda.

I. Sed cur seorsum? An etiam, quod tur-
bae sacra mysteria non sint vulgan-
da; ne eorum vilescat dignitas? Ita reor.

1. Ideo Elisaeus, 4. Reg. 4. ingressus clau-
sit ostium super se, & super puerum: & orauit
ad Dominum: Sicq; solus solum suscitauit
mortuum. 2. Ita, Iesus, Matth. 9. Cum eiecisset turbam, intrauit, & tenuit manum eius; & dixit: Puella surge.

3. Quin & Ethnici sacra sua seruauere
secreta. 1. Hinc Caesar laceros Sybillinos
libros iussit Pontifices sua ipsos manu
describere; neu profanum legeret. Sic Dion.
Cass. l. 54. hist. Rom. 2. Tarquinius superbus
Tullium Duumvirum insutum culeo viuum
in Tyberim abiecit; quod Rituum sacrorum
librum Petronio credidisset describen-
dum, iam tritum, ac lacerum. Ita Val. Max.
l. 1. c. 1. 3. Aegyptij templorum valuis Sphyn-
ges affigebat: Indicio; sacra esse aenigma-
ta, & silenda: Sic Clem. Alex. l. 5. Strom.

4. Deus iussit, Exod. 26. Sanctis sanctorum
oppandi velum: Tabernaculum, Leuit.
16. obtegi cortinis: ne vulgarentur Sa-
cra. 5. In Eleusiniis sacris sacrificuli cla-
mabant inchoaturi: procul hinc, procul ita
profani: Nec iis interesse licebat, nisi ini-
tiatis. Alcibiades, inuictus Atheniensibus
Dux, quod non initiatus iis adfuisset; ac-
cusatus est capitis; ac peragre absolutus.
Plut. in vita eius.

Dd 2 II. Mist

II. Misit digitos suos in auriculas eius: id est, S. Spiritus charismata. De quo Ecclesia: Dextera Dei tu digitus. Luc. 11. In digito Dei efficitur demonia. Id est, ut Matth. 12. ait. In spiritu elicio.

*Iustificatio
impii.*

Surdi huius, & muti curatio significat impii iustificationem: Sed hæc est opus S. Spiritus, ac maius quam mundi creatio, teste Aug. & D. Thom. Ergo. Quid per digitos Redemptoris, nisi dona S. Spiritus designantur, ait S. Greg. hom. 10. in Ezech.

Misit digitos suos, id est, virtutem miraculorum. Est enim Iesus manus Patris: Vt Psalm. Emitte manum tuam de alto: Sic Orig. hom. 27. in Num.

*Atributa
Christi.*

In ea manu Patres quinque notant digitos. 1. Minimus, humilis obediencie. 2. Medicus, misericordie peccatorum sanatrix. 3. Medicus, miraculorum operator. 4. Index, prudentie. 5. Pollex fortissimus, Passiois & mortis.

Et saluam infricuit: Ostendens, ait Euthym. omnes corporis partes, ob vnionem hypostaticam, esse saluantes.

PARS VIII.

De ingemiscite Iesu.

*Causa ge-
mitus.*

1. Amor

nostri

2. Graui-

tas peccati.

3. Infelici-
tas pecca-
toris.

I. **S**uspirans in celis ingemuit. 1. Quia in im-
mensum amavit salutem humanam.
Vnde tantus hic dolor eius fuit; quantus
amor erat. Hic enim causa doloris est.

2. Quia solus peccati grauitatem no-
rat, & pensabat. Quam nec Angeli, nec i-
sa B. V. Maria sat queunt comprehen-
dere: quomodo peccatum malitia mor-
talis perdat bonum summum & immor-
tale. Necesse est malum sit incompre-
hensibile, quod perdit bonum incom-
prehensibile.

3. Ingemuit: Quia solus peccatoris mi-
seriam norat: quod & summum bonum
amittit Deum, & eum habet hostem ac
persecutorem. Psalm. 33. Oculi Domini su-
per iustos; & aures eius in preces eorum. Vultus

autem Domini super facientes mala: Vt perdas
de terra memoriam eorum.

II. Heu Dei ira quam res dira est? 1. Ob iratum
Iacob Gen. 31. vel Labani soceri mutatum
vultum non sustinuit: & Dei quis feret?
2. Cain, Gen. 4. sensit iratum, & dixit: Ecce,
eici me hodie a facie terre, & a facie tua ab-
scondar, & ero vagus, & presagus in terra. O-
mnis qui inuenerit me, occidit me. Eadem
cuique fors peccatori.

Nec mirum. Nam anima, à qua recessit
Deus, omnes in se creaturas armat; vt
nesciat, vbi corruet. Sensit id psalm. 70.

Dixerunt inimici mei, dæmones, qui custo-
diebant animam meam; consilium fecerunt in
vnti, dicentes: Deus dereliquit eum, persequimini,
& comprehendite eum; quia non est, qui eripiat.

Absalon, 2. Reg. 14. quam acerbe tulit à
patris se conspectu arceri? Obsecro, ait, vt
videam faciem Regis. Quod si memor est iniqui-
tatis, interficiat me. Neque tamen oderat
eum pater: At Deus est, qui & odit pecca-
torem. Amano Esch. 7. videre Affuerum
iratum, morte grauius videbatur: eo ma-
xime, quod summa omnia ab eo acce-
pisset, Regis quondam ipse delicti. Exi-
tus erat: Suspectus est Aman in patibulo, quod
parauerat Mardocheo; & Regis ira quieuit. At
peccator quanto plura ab Deo accepit?
Et Deus ipsi nunc iratus est; non metuet
Ipsum? Non Angelos? &c.

III. 4. Ingemuit: quod poenarum nos-
set immentitatem solus: Ideoq; ab crea-
tura incomprehensibilem. 1. Quo igitur
amore, ac dolore fleuit super Ierusalem;
eo hic ingemuit super hominem pecca-
torem. 2. Quid: Dei Filius gemit ob pec-
catum; peccator cachinatur?

Quid est, quod peccati grauitatem nos
sentit? Quia peccatum in suo centro est,
in voluntate nimirum residet: At cum
primum inde emouetur per poenitentiam,
iam tum eius sentitur grauitas. Vt ele-
menta, ait Arist. in suo centro graua non
sunt;

sunt; at extra hoc, grauant. Nam homo viuus in fundo iacens oceani, huius pondus non sentit: at in sicca iacens sub vase aqua pleno, pondere opprimitur: Sic iacens in voluntate peccati, & peccandi, leue ducit, aut nihil peccatum: at ex eo extractus voluntatis male oceano, tum grauitatem sentire peccati incipit, ac dolet. Dauid Psal. 37. *Sicut onus graue, grauatæ sunt super me. Et mox Afflictus, & humiliatus sum nimis, & rugiebam ægemitu cordis mei.* Ideo & Iesus ingemuit.

IV. Denique miserum persanauit, ac tantum non beauit. Hic fructus alienę fidei & charitatis adducentium ipsum. Sic Matth. 8. Viuæ Centurionis fidei donatus est seruus eius: Sic filia matri Chananae: Sic S. Stephani precibus Paulus: Sic Monica S. August. Qui de illo, serm. 2. & 4. de S. Steph. Nisi Stephanus orasset, Ecclesia Paulum non haberet. Deque Augustino Ambrosius Monica ait: Impossibile est, vt filius tantarum lachrymarum pereat. Quare impletum Isai. 35. Tunc aperietur oculi cæcorum; & aures surdorum patebunt. Et Sap. 10. Sapientia aperuit os mutorum, & linguas infantium fecit disertas. Itaque bene omnia fecit.

DOMINICA XIII. POST TRINITATEM.

Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, Lucæ 10.

Dauid, 1. Reg. 30. in procinctu persequendi incendiarios vrbs Siceleg, relictum ab fugientibus in via seruum ægrum Aegyptium benigne suscepit, ac frouit: Ita præsens Samaritanus.

Circa quod nos

1. De gratia iustificante.

II. De politis multisciis, sed rerum salutis ignariis.

III. Iungendam scientiæ virtutem esse.

IV. De dilectione Dei ex toto corde.

V. De lapso in latrones.

VI. De Sacerdote, & Samaritano.

PARS I.

De gratia iustificante.

I. Fides, & Theologia docet apud D. Th. *Sine gratia* 1. 2. q. 111. a. 9. Et 2. Sent. dist. 28. a. 8. Nil *opera non* posse hominem operari boni, quod cœlo sit dignum, nisi gratia Dei adiuuetur. *sunt meritoria.*

1. Nam Arist. 3. de anima, ait: In omnium rerum natura semper est aliquid, quod potest facere omnia illius generis. 2. Ostendit exemplo, 1. Meta. & 7. Phys. Nam in mouentibus & motis non est processus in infinitum, sed necesse est venire ad aliquem motorem primum. Ita bonas actiones necesse est à Primo Agente deriuari.

3. Nam, vt ait Plato in Timæo: Omne esse est à primo Esse, vt omne verum est à primo Vero: sic omne bonum est à primo Bono. 4. Clarissime Arist. 1. Polit. Sine Deo nihil est possibile. 5. 2. Cor. 3. Nō sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis: sed omnis sufficientia nostra ex Deo est. 6. Ioan. 15. Sine me nihil potestis facere.

II. Rursus, D. Th. 1. 2. q. 109 a. 7. Existens in peccato mortali emergere sine speciali Dei gratia non potest. 1. S. Anselmi vox

est. Homo seipse in puteum dare: sed non educere potest. 2. Hinc de peccatore Prouerb. 23. Eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clauo. 3. Ionas huius figuram dicti fert factio. 4. Augustini vox est. Homo sibi vitam eripere potest, sed non reddere. Ita peccator homo per malitiam occidit animam suam. Sap. 16. At dein Psal. 77. est spiritus vadens, & non reuertens.

III. Chrysostomi lententia est: Homo per peccatum se obligat Satanæ vt domino, mancipium. Vt, qui elegerunt Regem; Regem pati debent eundem: At Satan, Iob. 41. Ipse est Rex super omnes filios superbie: quem libere peccantes, libere eligunt.

D d 3 gunt